

OBSAH PRVNÍHO DÍLU

	strana:
Úvodní slovo	 3
1. Periodická soustava prvků	 6
1.1.-Historie objevu periodického zákona	 6
1.2.-Periodicitá struktury atomů	 7
1.3.-Periodicitá hodnot fyzikálních vlastností prvků	 15
1.4.-Periodicitá hodnot chemických vlastností prvků	 18
1.5.-Rozdělení prvků v periodické soustavě a typy úprav periodické tabulky prvků	 23
Otázky a úkoly	 29
2. Vodík	 31
2.1.-Objev a název prvků	 31
2.2.-Výskyt vodíku	 31
2.3.-Vazebné možnosti vodíku	 31
2.4.-Fyzikální vlastnosti vodíku	 34
2.5.-Chemické vlastnosti vodíku	 35
2.6.-Výroba a příprava vodíku	 35
2.7.-Použití vodíku	 37
2.8.-Hydrydy	 38
Otázky a úkoly	 39
3. Kyslík	 40
3.1.-Objev a název prvků	 40
3.2.-Výskyt kyslíku	 40
3.3.-Vazebné možnosti kyslíku	 40
3.4.-Fyzikální vlastnosti kyslíku	 43
3.5.-Chemické vlastnosti kyslíku	 44
3.6.-Výroba a příprava kyslíku	 45
3.7.-Použití kyslíku	 46
3.8.-Binární sloučeniny kyslíku	 46
Otázky a úkoly	 52

	Strana:
4. <u>Voda a peroxid vodíku</u>	 53
4.1.-Výskyt vody	 53
4.2.-Vznik a příprava vody	 53
4.3.-Vlastnosti vody	 53
4.4.-Reakce vody	 57
4.5.-Těžká voda	 57
4.6.-Voda a energetika	 58
4.7.-Voda a životní prostředí	 59
4.8.-Peroxid vodíku a peroxylosloučeniny	 60
Otázky a úkoly	 63
5. <u>Chemie nepřechodných prvků</u>	 65
5.1.-Nepřechodné prvky druhé periody	 65
5.2.-Nepřechodné prvky dalších period	 68
Otázky a úkoly	 71
6. <u>Vzácné plyny</u>	 72
6.1.-Historie objevu a původ názvu prvků	 72
6.2.-Výskyt prvků	 72
6.3.-Elektronová konfigurace a izotopické zastoupení	 73
6.4.-Fyzikální vlastnosti vzácných plynů	 73
6.5.-Chemické vlastnosti vzácných plynů	 75
6.6.-Použití vzácných plynů	 77
Otázky a úkoly	 78
7. <u>Halogeny</u>	 79
7.1.-Původ názvu a historie objevu prvků	 79
7.2.-Výskyt prvků a zpracování surovin	 79
7.3.-Elektronová konfigurace, elektronegativita, izotopy	 81
7.4.-Vazebné možnosti halogenů	 81
7.5.-Fyzikální vlastnosti halogenů	 82
7.6.-Chemické vlastnosti halogenů	 83
7.7.-Příprava a výroba halogenů	 84
7.8.-Halogenovodíky	 85

7.9.-Halogenidy	.....	87
7.10.-Oxidy halogenů	.....	88
7.11.-Kyslíkaté kyseliny halogenů a jejich soli	.....	89
7.12.-Interhalogenové sloučeniny	.....	90
7.13.-Použití halogenů a jejich sloučenin	.....	93
Otzázkы a úkoly	.....	94
 8. Prvky skupiny kyslíku	.....	95
8.1.-Původ názvu a historie objevu prvků	.....	95
8.2.-Výskyt a získávání prvků	.....	95
8.3.-Elektronegativita, elektronová konfigurace, izotopy	.....	96
8.4.-Vazebné možnosti prvků	.....	97
8.5.-Fyzikální vlastnosti prvků	.....	99
8.6.-Chemické vlastnosti prvků	.....	101
8.7.-Použití prvků a jejich sloučenin	.....	101
8.8.-Sloučeniny s vodíkem a s kovy	.....	102
8.9.-Oxidy chalkogenů	.....	103
8.10.-Kyslíkaté kyseliny chalkogenů	.....	106
8.11.-Halogenidy chalkogenů	.....	112
Otzázkы a úkoly	.....	114
 9. Prvky skupiny dusíku	.....	116
9.1.-Historie objevu a původ názvu prvků	.....	116
9.2.-Výskyt a získávání prvků	.....	116
9.3.-Elektronová konfigurace, elektronegativita, izotopy	.....	118
9.4.-Vazebné možnosti dusíku	.....	118
9.5.-Vlastnosti volného dusíku	.....	119
9.6.-Sloučeniny dusíku s vodíkem a jejich deriváty	.....	121
9.7.-Oxidy dusíku	.....	125
9.8.-Kyslíkaté kyseliny dusíku	.....	128
9.9.-Vazebné možnosti homologů dusíku	.....	130

Strana :

9.10.-Vlastnosti homologů dusíku	.....	131
9.11.-Sloučeniny homologů dusíku s vodíkem	.....	134
9.12.-Sloučeniny homologů dusíku s halogeny	.....	135
9.13.-Sloučeniny homologů dusíku s kyslíkem	.....	137
9.14.-Sloučeniny homologů dusíku se sírou	.....	143
Otzádky a úkoly	.....	144
10. Prvky skupiny uhlíku	.....	146
10.1.-Historie objevu a původ názvu prvků	.....	146
10.2.-Výskyt a získávání prvků	.....	146
10.3.-Elektronová konfigurace, elektronegativita, izotopy	.....	150
10.4.-Vazebné možnosti uhlíku	.....	151
10.5.-Vlastnosti a použití uhlíku	.....	151
10.6.-Karbidy	.....	155
10.7.-Halogenidy uhlíku	.....	156
10.8.-Kyslíkaté sloučeniny uhlíku	.....	157
10.9.-Sirouhlík	.....	161
10.10.-Dusíkaté sloučeniny uhlíku	.....	161
10.11.-Vlastnosti a použití homologů uhlíku	.....	163
10.12.-Sloučeniny homologů uhlíku s vodíkem	.....	165
10.13.-Halogenidy homologů uhlíku	.....	167
10.14.-Oxid křemičitý, kyseliny křemičité, křemicity	.....	167
10.15.-Průmyslově vyráběné křemičitany a hlinítokřemičitany	.....	171
10.16.-Kyslíkaté sloučeniny cínu a olova	.....	171
Otzádky a úkoly	.....	173
11. Obecné vlastnosti kovů	.....	175
11.1.-Charakteristické vlastnosti kovů	.....	175
11.2.-Teorie kovového stavu	.....	176
11.3.-Krystalové mřížky kovů	.....	180

	Strana:
11.4.-Způsoby získávání kovů	 182
11.5.-Chemické vlastnosti kovů	 185
11.6.-Koroze kovů	 188
Otázky a úkoly	 191
 12. <u>Alkalické kovy</u>	 193
12.1.-Historie objevů a původ názvů prvků	 193
12.2.-Výskyt,získávání a použití prvků	 193
12.3.-Elektronová konfigurace,elektronegativita, izotopy	 196
12.4.-Vlastnosti alkalických kovů	 196
12.5.-Hydridy,sloučeniny s kyslíkem,hydroxidy	 198
12.6.-Soli alkalických kovů	 200
Otázky a úkoly	 204
 13. <u>Prvky skupiny beryllia</u>	 206
13.1.-Historie objevu a původ názvu prvků	 206
13.2.-Výskyt a získávání volných prvků,použití	 206
13.3.-Elektronová konfigurace,elektronegativita, izotopy	 210
13.4.-Vlastnosti prvků	 210
13.5.-Hydridy,oxidy a hydroxidy prvků skupiny beryllia	 213
13.6.-Soli prvků skupiny beryllia	 214
Otázky a úkoly	 218
 14. <u>Prvky skupiny boru</u>	 220
14.1.-Historie objevu a původ názvů prvku	 220
14.2.-Výskyt a získávání volných prvků,použití	 220
14.3.-Elektronová konfigurace,elektronegativita, izotopy	 223
14.4.-Vlastnosti boru	 224

Strana:

14.5.-Sloučeniny boru	.....	225
14.6.-Vlastnosti homologů boru	.....	230
14.7.-Sloučeniny homologů boru	.....	231
Otzázkы a úkoly	.....	236
Příloha I: Standardní elektrochemické a oxidačně redukční potenciály některých systémů	.....	238
Příloha II: Relativní síla některých kyselin - hodnoty disociačních konstant a hodnoty pK_A	.....	240
Příloha III: Řešení některých obtížnějších úloh	.....	242
Seznam použité a doporučené literatury	.....	250
Obsah prvního dílu	.....	251